Ч. 235 (11.585). Львів, вівторок 22. жовтня 1929. [illegible] Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Польсько-німецькі переговори.

Вигляди на покінчення польсько-німецької митної війни.

Варшава, 16. жовтня 1929.

Стан митної війни між Польщею і Німеччиною — єдиної нині того рода війни мабуть у цілому світі — істнує вже 4 з хвостиком роки (від червня 1925), від моменту вигаснення накиненого німцям обовязку приймати від Польщі 500 тисяч тон вугілля місячно. Від того часу починалися і переривалися переговори між німцями й поляками кільканацять разів. Бувало вже, наче ось-ось торговельна умова буде підписана. Так було напр. в листопаді 1927 року, коли в Берліні дійшло до порозуміння поміж пок. Штреземаном і тодішнім директором політ. департаменту польського МСЗ. Яцковським у справі контингенту польського вугілля та вепрового мяса, найважніших артикулів польського експорту. Другий такий момент був у вересні 1928 р.; тоді тяглися у Варшаві цілих шість тижнів наради, про які польська преса подавала дуже скупі, але зате дуже оптимістичні відомости, аж поки грянуло нове „відложення" тих многовадіяних розмов. (Тоді то помістили ми два дописи на цю тему з коротким оглядом митної війни й низкою статистичних виказок, гл. „Діло" чч. 243 і 244, „Торг і політика").

Тепер переговори про закінчення польсько-німецької митної війни, себто про закінчення торговельного договору, ввійшли в нову стадію. Під напором польської сторони й німецьких, так мовити, беззастережних приклонників торговельного миру з Польщею, усунено голову німецької торговельної делегації, мін. Гермеса. Кампанія проти нього велася, як буцімто проти експонента важкого промислу Вестфалії, яка нібн то не бажає собі мира з Польщею наперекір інтересам промислу нім. Шлеську й у цьому саботуванні переговорів іде рука об руку зі східньо-пруським хліборобством. Керму переговорів віддано нім. послові у Варшаві п. Раушерові, який має славу, як саме такий рішучий приклонник торговельного мира. Неприхильні п. Раушерові праві німецькі газети твердять, що п. Раушер, як соціяліст, не має зрозуміння для потреб нім. хліборобства і тому рад іти на уступки у справі польського експорту споживчих продуктів (збіжжа), худоби і звіринних продуктів; коли додати, що мін. Раушер є відомий, як взагалі приклонник повного замирення Німеччини з Польщею, перейняття мін. Раушером проводу переговорів означає справді новий етап у цій справі, етап — кажуть — уже останній: бо коли і Раушерові не вдасться дійти до ладу з поляками (кажуть німці), чи пак — коли й із Раушером не вдасться поладнати (кажуть поляки), — тоді прийде вже не до відложення, а до дефінітивного зірвання переговорів, які наново будуть навязані хиба аж після перемандрування цієї історії через якісь міжнародні установи.

Але справа не така легка і далеко не вичерпується „доброю" чи „злою" волею провідника одної сторони, ба навіть обох сторін: занадто тут багато чинників безпосередньо і посередньо інтересованих. Ось перед нами найновіша польська з цієї ділянки публікація, яка тільки що появилася на книгарських полицях: *„Напрямні („Вытычне") будучого торговельного польсько-німецького договору"*. Автором цієї брошури є *Анджей Вержбіцький*, голова „Зайонцу пшемислу польскєго" й одночасно голова „Левіятану" (центральної установи польського промислу, торгівлі, фінансів і гірництва), себто людина, якої голос у цій справі є далеко немаловажний.

І цей голос не є пронятий жадним ентузіязмом для торговельного мира, — навпаки: крізь усі виводи цього польського потентата видніє погляд, що найкращим станом для Польщі, це саме стан торговельної війни з Німеччиною, коли одні нім. товари мають зовсім вступ до Польщі заборонений, інші обложені найвищими митними ставками. Бо вправді п. Вержбіцький на останній сторінці голосить: „заключимо договір добрий, або не заключимо жадного", але з цього [illegible] виводів виходить ясно, що „добрий" для Польщі договір буде настільки „поганий" для Німеччини, що ледве чи який-небудь німецький делегат поквапиться предложити його райхсратові до ратифікації.

На вступі автор брошури вичисляє усі користи, які Польща добула завдяки митній війні. Є ними: втілення в одностайний господарський організм Польщі Горішнього Шлеську, добуття для свого експорту нових доріг у широкий світ, сполука промислових осередків новими лініями з морським берегом, злет самостійного порту Ґдині, врешті шалений розвиток найбільш ріжнородних галузей польського промислу. Зупиняючись довше над цією останньою точкою, автор накреслює образ індустріялізації Польщі внаслідку народин чи відродження промислу: текстильного, конфекційного, ґалянтерійного, гутничого, хемічного, шовкового, ґумового, металевого й електричного. А всеж, не вважаючи на воєнний торговельний стан, оборот товарів поміж Німеччиною і Польщею досягнув уже перед митно-воєнних часів. „В часі серпень 1927 — серпень 1928 імпорт з Німеччини до Польщі виніс 93 проц. іх імпорту з часу безпосередньо-попереджуючого митну війну а експорт з Польщі до Німеччини рахував у тому самому часі 102 проц. експорту з перед митної війни". Отже, каже Вержбіцький, „поправді, то митна війна уже скінчилася, бо взаємна виміна товарів дійшла вже до первісного рівня".

Переглядаючи, які німецькі товари зискали собі до Польщі таки доступ і побідно тут конкурують, не вважаючи на митні барієри, і з другого боку — на які товари польський базар зовсім опустів, не маючи довозу з Німеччини, автор вичисляє ті величезні користи, які Німеччина тягнула би з моменту признання їй клявзулі найбільшого управилеєння. По другому боці вичисляє 7 катеґорій польських артикулів евент. експорту до Німеччини (споживчі продукти, матеріяли й вироби з дерева, вугіль і ропа, металі й металеві вироби, волокнині вироби й матеріяли, худоба та звіринні продукти). І твердить, що єдиною абсолютною, досіль невирівняною втратою польського експорту, це позиція вепрового мяса, але ця позиція, мовляв, рівняється 3 проц. цілого польського експорту; всі інші товари згаданих 7-ми катеґорій надолужили собі втрату німецького базару добуттям нових базарів збуту.

Отже, читаємо, „бездоговірний стан, загострений цілим рядом торговельно-митних репресій, дав нам в остаточному висліді безумовну перевагу зисків над втратами. До справи ліквідації бездоговірного стану мусимо віднестися з цілою резервою й обережністю, щоби заключенним договору не змарнувати добутих підчас митної війни зисків і не обнижати осягненого вже рівня господарського розвитку". Широко полемізує з німецькою тезою про конечність реглементації ввозу польського вугілля, свиней і вепрового мяса, широко доказує, наскільки охорона годівлі обернулася проти власних німецьких інтересів обурюється на німецьку облуду у відношенні до женевської конвенції (про свободу торгівлі), наводить голоси ріжних польських фахівців з ріжних ділянок господарського життя, і наприкінці голосить: „час є по нашій стороні, чим довше тягнуться переговори — не з нашої вини (?!) — тим сильнішою стає наша позиція. Трудно казати, чи і як швидко дійдемо до порозуміння. Але ми можемо чекати!..."

З наведеного авторитетного голосу видно, що аномалія польсько-німецьких торговельних взаємин не так швидко скінчиться.

Великий концерн Моргана.

З Нового Йорку повідомляють, що там приготовляється злука Першого Національного Банку з Товариством Обезпечень і Тресту Банків. Всі ці три банки малиб утворити один концерн Моргана, який був би кольосальним підприємством і з капіталом 105 мілiонів доларів в акціях; отверті резерви того підприємства виносилиб 294 мілiонів доларів, а депозитові сума сягалиб двох міліярдів доларів.

Чехи на Волині.

(Від нашого кореспондента.)

Луцьк, 17. жовтня 1929 р.

I.

Минуло шістьдесять років, як на Волині повстала перша чеська кольонія. Російський уряд ставився до чехів прихильно й дуже підтримував їх, маючи на увазі як політичні, так і господарські цілі. Чехи своєю господаркою, про яку ходило тут багато леґенд, мали служити місцевому українському населенню взірцем у цьому відношенні. Завдяки цій підтримці чехи незле загосподарювалися.

Гостинне українське населення прийняло виходців з Чехії по братерськи, уділюючи їм своєї симпатії й довіря. Сусідські відносини були найкращі. Траплялося, що чехи й українці навіть ріднилися через шлюби між молоддю.

II.

Зближенню між чехами й українцями сприяло ще й те, що більшість чехів прийняла православіє. Разом молилися Богові в українських церквах, разом святкували свята по старому стилю, разом і спільно хоронили своїх небіжчиків. Лише меншість чехів належить до римо-католицької церкви.

Щодо поділу чехів по релігії, то такий стан тріває й досі. Мені самому довелося бути в одній церкві (в с. Романові), де парохіянами є українці і чехи. Навіть більше, в цій парохії священиком є чех о. Зах, який добре вживається з українським населенням. Служби править він по славянськи, але говорить по українськи добре. Хор у церкві де-які пісні співає по українськи.

Шістьдесятилітня історія спільного життя на Волині не занотувала найменшого натиску на чехів під оглядом їхньої національної відрубности. В останньому часі синод навіть видав підручники до релігії для початкових шкіл чеською мовою. Такого відношення не тільки до чехів, але й до абориґенів наших північно-західніх та білоруських земель ніде не виявило латинське духовенство. В той час, коли українська церков турбувалася навіть про збереження національних особливостей чеських кольоністів, латинське духовенство вело свою роботу серед своїх вірних чехів у протилежному напрямку, згідно з своєю звичкою й традиційною методою.

Треба булоб сподіватися, що чеські кольоністи на Волині потрафлять оцінити добре відношення до них з боку українського населення.

III.

Надії, які в свій час покладалися на чехів, як піонірів культурного сільського господарства, не виправдалися. На загал чеські господарства не стоять вище за наші селянські. Є поодинокі господарі, що ведуть свою господарку відносно добре, але є й такі, господарі, які моглиб повчитися дечого в наших селян.

В свойому побуті, хатньому уладженні, культурі й освіті чехи не спромоглися висунутися понад загальний рівень. В організаційному відношенні вони де-що зробили, як наприклад створили свою окрему „школьну матіцу" й утримують кілька чисто чеських шкіл. Але це зроблено при підтримці й охороні дипльоматичних представників чехословацької держави.

Чех господар відріжняється від нашого селянина тим, що він не є консерватистом щодо плекання того чи іншого по традиції. В той час, коли українці міцно тримаються виключно продукції збіжа, чехи масово, перед кількома роками, кинулися на продукцію хмелю.

Хміль був дуже поплатний, і чеські селяни заробляли на ньому добре (перед шести роками ціна на хміль, як кажуть, доходила до 40 дол. за пуд). Заробляючи великі гроші, чехи усильно скуповували в селян землю, а особливо в тих, що еміґрували. Серед наших селян навіть з цього приводу почалася тривога.

Та часи змінилися. Рільний банк у свій час дуже пропагував продукцію хмелю. Але про налагодження його збуту ніхто не подбав. І ось у цьому році хмелярство, завдяки низьким цінам, (обнизилися до 8—10 зол. за пуд) цілковито збанкротувало. Потерпіли власне чехи. Деякі опинилися просто в розпучливому стані.

IV.

В останньому часі відносини між чехами й українцями починають псуватися. Все частіше спостерігаються такі явища, про які вже доводиться голосно говорити. Що „хліб-сіль забувається“, про це вже й не кажемо. Ходить про те, що за свою гостинність і зичливість українське населення вже починає відчувати подекуди кривду з боку чехів.

Засаду „поділяй і пануй“ все частіше застосовується й до чехів, які розуміють, звідки вітер віє, і відповідним способом відвертаються від українців. Отак, підчас останніх виборів до сойму й сенату чехи з українцями не пішли.

Але починається вже й гірше. То там, то тут чехи починають виступати проти наших національних інтересів, щоби догодити комусь іншому, а навіть допомогати в акції проти наших національних інтересів. Доки цього не було, ми мовчали, але тепер мусимо нагадати нашим милим „братам“, що треба ж нарешті мати трохи совісти.

Требаб чехам мати й трохи далековиднішого розуміння відносин і не настроювати проти себе автохтонного населення Волині. Дійшло, наприкл., до того, що чехи кольонії Киятининок домагалися від української кооперативи зняти українську вивіску і повісити тільки польську. Врешті вони збойкотували цю кооперативу за ненависну чомусь тепер їм українську мову. Колиж в тому селі вони заснували собі, при допомозі патронів молочарню, то постановили не допустити до неї українських селян.

В торчинській волости, де чехи мали всього пять голосів, українці перевели до громадської (ґмінної) ради, з братерського почуття, чеха С-ля. В подяку за це він, як член соймику, завжди виступає проти асиґнувань на культурні потреби українського населення, щоби догодити кому слід.

Про подібне шкодження українцям з боку поодиноких чехів, а іноді й їхніх колективів доводиться чути все частіше. Правда, їх похід проти українців не є ще загальним явищем, але він має тенденції зміцнюватися.

Ніхто не домагається від чехів, щоби вони працювали для українців, але ніхто не може погодитися з тим, щоби приняті колись по братерськи українським населенням чеські кольоністи шкодили культурним, громадським та економічним інтересам українського населення.

Ми бажалиб і надалі заховати якнайкращі взаємини з чехами. Та це залежить від їхніх провідників і вони повинні серіозно подумати над тим, щоб усунути з життя оцю аномалію, яка може мати неприємні наслідки в майбутньому для обох сторін. **В. Островський.**

З польських справ.

Зміна устрою — найважніша справа. — Автоматична ліквідація „протидержавної роботи“.

Не вважаючи на заплутанність польської внутрішньої політики і на мобілізацію опозиційних чинників, уряд та його партія (Безп. Бльок) не тратять певности себе. Поголоски про зміну уряду поширюються все більше. Але одночасно зазначується, що та зміна не буде мати сутнього значіння, що вона буде тільки формальна, що її переведеться при допомозі перетасування тих самих людей. У свойому ідеольогічному наставленні та в свойому складі уряд не змінюється, а тим самим не змінюються також його цілі. Видно це між іншим із промови прем. Світальського, виголошеної на прийомі, влаштованому для послів урядової партії.

Прем. Світальський у своїй промові підкреслив, що — крім щоденних справ — уряд мусить занятися великою проблемою належнього зорганізування держави, щоби державний організм зробити суцільним і приноровленим і до буденного життя, і до важких хвиль. Увільнившись з кайданів, мечем вирубавши свої границі, здобуваючи крок за кроком пошану світу, Польща мусить перевести направу свого устрою. Польська політична література переповнена титулами „про направу річипосполитої“. Одначе до дійсної направи приступлено аж тоді, коли вже було за пізно. Березнева конституція відродженої Польщі є кепська. Ніхто не спішиться її обороняти. На теперішній сойм вложено завдання перевести зміну конституції.

Хід внутрішнього життя Польщі пішов по драматичнішій лінії, як того могли сподіватися нещасні автори артикулів конституції. **Вистачило державі ледви кілька літ практики, щоби виявилося, що держава, зорґанізована з такою лихою конституцією, може зависнути над берегом пропасти і що треба буде її рятувати від загрози погуби.** Нікому не вільно над тією болючою научкою недавніх літ переходити до денного порядку“.

А звертаючись до запрошених „на гербатку“ послів, сказав премієр:

„Панове — як Безпартійний Клюб Співпраці з урядом — маєте ту заслугу, що ви те питання ревізії конституції поставили найсміливіше, що ви в тій ділянці виконали передвступну працю. Панове, не забувайте про обовязок, наложений на цей сойм. Той обовязок пригадало відручне письмо пана президента республики, виголошене марш. Пілсудським при відкритті теперішніх законодатних установ. Зверталося воно до послів з апелем, щоби з найліпшою волею, рахуючись з реальними потребами життя, шукали розвязки великої проблеми і гармонійного співділання з державною владою“.

Реальні вимоги життя мусять бути єдиною бусолею в праці над ревізією конституції.

„Географічне положення Польщі, якого справді ніхто не має причини нам завидувати, змушує нас шукати такої організаційної форми держави, щоби справність її ділання, скорість і сила були гарантовані не лише на час миру, але на час заверюхи, від якої нас ніхто не може заасекурувати“.

При тому не можна порівнювати Польщі зі старими, виробленими державами. На шляху ревізії конституції стоять великі труднощі. Опінія апатично ставиться до цієї справи. Та все-таки, не вважаючи на всі труднощі, направа устрою держави мусить бути здійснена.

У звязку з наміреною зміною устрою віддавна ведеться кампанія в санаційній пресі. З особлившою завзятістю на львівському ґрунті ведуть її „Дзеннік Львовскі“ і „Слово Польске“. До цього питання вертає недільне „Слово Польске“ в статті „Парляментарний устрій опора протидержавних рухів“, захвалюючи фашистівський устрій.

„Парляментарний устрій з усіми своїми невідлучними акцесоріями є одним із найкапітальніших засобів, за яких допомогою довершується неначе офіціяльно, бо під охороною посольської свободи і за гроші самої держави робота, звернена — розуміється — проти тієї держави. Річ ясна, що в обороні того устрою — поруч польської соймократії — солідарно борються жиди, українці, білоруси і німці. Бо лише парляментарний устрій дає їм усім спромогу вести протидержавну роботу в соймі і „на терені“, себто серед виборців. Бо лише парляментарний устрій створює кадри протидержавних аґітаторів, просто орґанізує волю до протидержавної роботи... З моментом ліквідації парляментарного устрою мусять автоматично пропасти умови для самої протидержавної роботи“...

Отже для повалення парляментарного устрою підшукується ще один арґумент, який в очах шовіністів повинен мати найбільш переконуючу силу.

ЛЕВ ЯСІНЧУК. 2)

Америка та її характер.

Мурини. — Проґібіція. — Боротьба за алькоголь і проти нього.

Від коли після закінчення чотиролітньої домашньої війни (1865) вставлено в коституцію Злучених Держав 13-у статтю, якою знесено невільництво чорношкірих муринів, — вони стали вільними й беруть участь у виборах до стейтових і союзних законодатних тіл нарівні з іншими. Сьогодні ті мурини не працюють виключно на плянтації бавовни, але при всяких роботах, до яких їх приймають. Багато їх служить по готелях, по ресторанах як кельнери, по залізницях як носії, як послугачі в залізничих, і як кельнери в ресторанних возах, як шофери, як робітники при тяжчих роботах у фабриках. Зразу воно якось ніяково для европейця стрічати їх на кожному місці, але згодом не робить це ніякого враження, коли елеґантно одіта муринка йде вулицею з розпущеною парасолькою від сонця, або коли стрінемо на вулиці пяну муринку, яка не конче в модній сукні та старосвітському капелюсі підспівує йдучи хідником.

Голосна справа, яка не сходить з часописних стовпців, з дискусії й балачок, — яку обожають і висмівають, — це т. зв. „проґібіція“.

В 1920 р. ввійшов у силу закон про „заборону виробу й перевозу одурюючих напитків“ і стаття 18-го „амендменту“ (додатку) до конституції. Від тої пори американське громадянство поділилося на два табори: „сухих“ і „мокрих“. Вже кілька років минуло від часу введення цього закона в життя, а все ще не припинилась суперечка на тему, чи „проґібіція“ шкідлива чи корисна. Прихильники одної й другої сторони доволі сильні, бо одні й другі мають поважні арґументи.

Від часу панування закону про проґібіцію багато фабрик горілок та пива переміннлося на фабрики мануфактури, мясних консерв, леду, моторових коліс, мороженого, хліба й тіст, на папірню, цукроварню, рафінерію олію чи друкарню. В одному випадку продано бровар на школу, а в одному на... церкву. Скасовано близько 200.000 шинків, а в давних „салюнах“ (шинках) приміщено крамниці, бюра то замінено на мешкальні доми. Прихильники проґібіції твердять, що зі забороною виробу й продажі алькоголю настали в Америці кращі особисті, родинні, господарські й суспільні відносини: зріс добробут, настало краще відживлювання, робітництво почало краще убиратися, загально всі стали більш солідними й виплатними, настала більша видатність праці. Давні пияки почали вести краще життя, інтересуватися домом і дітьми, почали правильніше ходити до школи, зменшилося число розводів, зросла ощадність і т. п.

Одначе від суботи пополудня до понеділка ранку повно „підспівуючих“ по вулицях у місті.

Нпр. у Ню Йорку в долішній частині міста (на „Іст“) такий добродій лягає „без женади“ головою на входових сходах, ноги протягає через хідник, а прохожі мусять або переступати його, або обходити аж на дорогу. Неодин отримавши суботнішну виплату (в Америці всі виплати тижневі) замісць до банку чи бодай до дому, пішов до „пул-руму“, себто на „білярд“. А в кімнаті де той „білярд“ вікна завдно заслонені, а учасники замісць кулями по столі кидають чарку за чаркою трійливого самогону в горло і пють отруту сильнішу від чистого спірту.

Навіть останні президентські вибори йшли між іншим під гаслом знесення чи затримання „сухих“ законів. Президент Гувер — „сухий“. Він наказав з цілою суворістю переводити проґібіційний закон. Одначе — приміняючи суворість законів, він бачить, що шириться деморалізація. Часто ті, що мають перестерігати їх виконання, дають себе перекупльовувати. Голосний був скандал у Філядельфії Па за мойого побуту в Америці. Викрилося, що поліцаї мали в банку міліони долярів ощадностей. Тоді пересіяли цілу поліцію, але алькоголю не вбили. Тому Гувер звернувся до конґресу з домаганням, щоби його палати назначили окрему комісію, яка розглянула би „сухі“ закони і предложила свої внески.

Та скасування цих законів не можна сподіватися, бо на це треба згоди 3/4 стейтів (їх сенатів і соймів), а 36 стейтів заявилося далі за проґібіцією. Можна тільки надіятися зміни т. зв. „акту Волстеда“, який признає напиток з пів процентом алькоголю за впиваючий. Може нпр вийти інший „акт“, який скаже, що щойно 5 процент алькоголю впиває й запаморочує голову.

А втім — проґібіційний закон це не жарти. Департамент скарбу оповістив, що від часу заведення проґібіції 1920 року вбито при виконуванні того закону 190 осіб, з того 135 згинуло з рук проґібіційних аґентів, а 55 громадян погибло, виконуючи проґібіційні службові обовязки. Скільки згинуло від отрути, — на це статистики нема. Тільки один психіятр, начальник санаторії для умово хорих твердить, що збільшується число божевільних у наслідок надмірного вживання кепського алькоголю.

Коли в нас на Гуцульщині кинулася в деяких селах „прищиця“ в рогатої худоби, вислали військо в полонини; а в Злучених Державах війська мало, бо нема військового примусу. Тому нема ким обставити границь, зпоза яких ввозять напитки.

За океаном.

Сен. Олена Кисілевська на американській землі.

Українська письменниця і сенаторка з Коломийщини пані Олена Кисілевська по двомісячному побуті серед українців у Канаді прибула в суботу, 21. вересня, до Злучених Держав. Приїхала з Виндсор, Онт., до Дітройт, Мич., де того самого дня мала віче. В Канаді приймали її всюди якнайкраще і там вона мала двацять віч, почавши від Монтреалю, а скінчивши над Тихим Океаном у далекому Ванкувері.

В суботу, 21. вересня, прибула пані Кисілевська, супроводжена своїм братом д-ром Володимиром Сіменовичем, о. Тарнавським і п. Романом І. Смуком з Шикаго (котрі виїхали їй назустріч), до Дітройт і замешкала у нашого священика о. Льва Сембратовича. В неділю по Службі Божій відбулось офіціяльне повитання дітройтськими українцями української письменниці на церковній галі при Клипперт евеню. Перший промовив о. Лев. Сембратович в імени церковної громади і бажав сенаторці якнаймилішого побуту між українцями в Америці, зазначуючи, що може в Канаді або деінде приймали або будуть її величавіше приймати, але віде сердечніше ані щиріше, як у Дітройті. По о. Сембратовичеві витав п. сенаторку д-р А. Кібзей від усіх українців і пригадав її заслуги в краю і поза його межами. Потім д-р В. Сіменович пригадав часи, коли почалась наша еміграція до Америки і порівняв їх з нинішніми.

Пані Кисілевська, котру привитано грімкими й довготреваючими оплесками, вийшла на естраду і віддала привіт від старого краю та промовила так красно й сердечно, що не було ніодної людини на галі, якій сльози не стали би в очах.

— Не приїхала я до вас, — казала — мої дорогі родимці, за грішми або жертвами, а приїхала подивитись на вас і на вашу працю за морем та розповісти вам, як ми в краю живемо. Не дивуйтеся, що край до вас пише і просить часом помочи. Ми, як той батько, пишемо до синів і росказуємо, як цю хату, з якої ви виїхали, розбудовуємо і коли просимо помочи в цій будові, то на те, щоб чи то ви чи ваші діти, приїхавши колись до краю, могли заїхати до своєї хати і побачити, що й ви причинились до її розбудови.

Між бесідами співав хор „Бандуриста“ під дирігентурою п. Михайла Федитника. Оплескам і витанням, здавалось, не буде кінця. Кожний хотів привитати сенаторку, а бодай стиснути її руку.

По принятті на галі відбувся в хаті о. Сембратовича обід у честь п. сенаторки. Вечером була пані Кисілевська на парохіяльному балі і там ще раз просили її, щоби промовила до зібраних. Хоч була змучена, не відмовилась і росказала, як наш нарід бодріє з кожним днем і стає свідомішим. В понеділок рано віділхала до Шикаго.

Перед державними й більшими будинками (почтами, банками, залізничими стаціями тощо) при бюрах праці, на рогах вулиць, де живуть бідніші, стоять на рамах таблиці з повалі-пльованими образками ілюструючими красу й принаду військового життя, всякої зброї, а коло тих плякатів увихаються вербункові підстаршини заманюючи безробітних, то всяких бурлаків. Це й буде американське військо. Одначе багато бурлаків волів простягнути руку на вулиці до прохожого й просити „дайма“ (10 центів) на „линч“ (обід), ніж дати себе замкнути в „кемпі“ (казармах), а рідше пуститься на злочин.

Загалом в Америці рідко завважується злочин на малу скалю. Як усе в Америці велике, так і злочин мусить бути імпонуючий, як блескучий грабунок банку, чи щось подібного. Натомісць розвозчик молока кладе досвіта наповнені фляшки на порозі дому, а господині ставить на другий день порожні, й коло них гроші за вчорашне молоко. І ніхто того не візьме; навіть голодний ні. Пекар розвозить рано печиво, а що „кафетерія“ зачинена, то завішує вінок „обарінків“ на клямці. Але ніхто і хне рушить. В неділю вечером звязує господині брудне біля в клунок, кладе його перед свом на дворі перед порогом, певна, що ніхто його не візьме, тільки авто з пральні, яке в пятницю вечером привезе чисте біля. Вправді президент Гувер говорив до журналістів про збільшену злочинність в Америці, ба й страшив, що „не буде в Америці свободи, коли не буде пошанування законів“, але це все торкається прогібіційного закону, який мало хто в практиці поважає. Може й вам відомо, що в одного „сухого“ сенатора повертаючого з Канади найшли агенти фляшку з горівкою.

(Продовження буде.)

Конвенція проти конвенції.

Недавно відбулася конвенція найбільшої в Америці запомогової організації підкарпатських русинів (українців) „Соединения“ в Ґері, Індіяна. Ця конвенція відбулася в порядку, згідно з усіми законними приписами. Але, як то звичайно буває, по конвенції осталось кількох невдоволених, які, замісць погодитися з голосом більшости, зачинають боротьбу і скликують другу конвенцію „Соединения“ до Ірі, Па.

Вони їздять по громадах і збирають підписи відділів, що хотять другої конвенції. Лідерами тої нової опозиції є Юрко Деліман і Михайло Ганчин. Вони виступають проти постанов ґерійської конвенції, які мала би скасувати нова конвенція в Ірі. Ця надзвичайна конвенція імовірно не вдасться, але якби вдалась, то найважніше з неї те, що потягла б за собою десятки тисяч долярів нових коштів.

Смерть Осипа Косового.

В Ню-Йорку в шпиталі помер Осип Косовий, проживши 48 літ. Покійний був в Америці понад 20 літ. Працював у „Свободі“, „Народній Волі“ та в інших українських видавництвах у Злучених Державах. В останніх роках хорував і не міг уже працювати та жив з ласки приятелів.

Родинна трагедія між українцями в Олифанті.

Українець Михайло Федоришин з Олифанту пострілив важко на пікніку свою жінку, а потому самий вистрілом позбавив себе життя. Федоришин, що був 12 літ жонатий і мав четверо дітей, розійшовся в червні з жінкою і жив окремо з дітьми. Жінка мешкала з мамою. На пікніку він побачив свою жінку, як вона танцювала. Зачекав, поки скінчився танець і стрілив тричі до неї. Дві кулі поцілили її в груди й одна в ліву руку. Її вивезли в небезпечному стані до шпиталю. Федоришин вбив себе на місці одним вистрілом.

Вибори на Закарпатті.

На 9 мандатів 10 виборчих лист.

На 9 послів, яких вибирає Закарпатська Україна до чехословацького парляменту, зголошено 10 кандидатських лист, досить штудерно повязаних із головними чеськими партіями. І так християнсько-народна партія (звязана з чеською людовою) на першому місці виставила о. Авг. Волошина, на другому д-ра Мих. Бращайка. Республиканська (аграрна) партія на першому місці поставила Вас. Щирецького, на другому Кир. Прокопа, а на третьому чеха Йосипа Заяця (секретаря аграрної партії). Автономічний Земледільський Союз (куртяківці), Русское нар. соединеніє і трудовики (ґаґатківці) разом з крамаржівцями і кльофачівцями обєднались у виборчий бльок і виставили: на першому місці Куртяка, на другому А. Бровдія (редактора „Русск. Вѣстника), на третьому дир. мукачівської гімназії М. Драгулу, на четвертому здв. д-ра Ем. Вальницького. Комуністична партія на першому місці поставила дотеперішнього посла Мик. Сидоряка (українець), на другому Т. Палі (мадяр), а дальше йдуть жиди, мадяри, словаки. Соціял демократична партія виставила на першому місці Ю. Гусная з Берегова, на другому чеха К. Андрешку з Ужгороду, а на третьому мадяра Т. Іштвана. Партія промисловців (союзних з аграрами жидів) виставила кандидатуру Г. Краэлєра з Ужгороду. Виборче обєднання жидівських партій виставило кандидатуру д-ра З. Берштайна з Берна. На терені Шлеська йде це обєднання разом із поляками. Мадярська нар. партія поставила на першому місці К. Гоккі, чеські соціялісти Томашука (на першому місці), а німецька партія обєднує німців цілої республики.

При такому розбитті і партійній розпорошености важко робити гороскопи про вислід виборів. Загально сподіються, що аграри і комуністи дещо втратять зі свого дотеперішнього стану посідання.

Нове безробіття в Англії.

З Льондону доносять, що не зважаючи на всі зусилля англійського уряду припинити безробіття, число безробітних зросло з днем 7. жовтня на 25.300 осіб більше, як було раніш.

Ґенеральний страйк у Латвії.

У Латвії, в політичних колах замітне обурення на коаліційний уряд, що рішив нарушити 81 статтю конституції: закон про каси хорих. Цетральний комітет соціял-демократичної партії і професійних організацій заповідає одноденний демонстраційний страйк в усьому краю. Якщо ця демонстрація не поможе, тоді страйк буде продовжений.

На господарські теми.

Праця над піднесенням тваринної продукції нашого села.

Тваринна продукція становить значну складову частину сільського господарства і від способу її ведення залежать у великій мірі його прибутки. В економічних часописах писалося вже богато про значіння тваринної продукції в сільськім господарстві. Часто дискутується над тим, чи переходити чи не переходити зі збіжевої на годівельну господарку. Думаю, що над цим питанням не потрібно нам застановлятися. Рахівничий відділ „Сільського Господаря“ ствердив, що в малоземельних господарствах на кожних 100 зол. прибутку, 60 зол. дає тваринна продукція, 27 зол. збіжева, а решту інші ділянки сільського господарства. З цього видно ясно, що малоземельні господарства є в переважаючій части годівельними. Тому, замісць-того, що би говорити про перехід збіжевої господарки на годівельну, треба звернути увагу на раціоналізацію і поплатність кожної галузі сільського господарства.

Мимо того, що тваринна продукція дає майже 2/3 всіх прибутків сільського господарства, досі ця ділянка не є як слід зорганізована. Не дає вона тих прибутків, які моглаб дати при її раціональнім веденні, а навпаки дуже часто стає тягарем інших ділянок сільського господарства. Державна акція в напрямі піднесення тваринної продукції до війни і тепер є виключним монополем польського Рільничого Товариства, тобто організації нашому населенню чужої, яка не знає і не може знати потреб нашого населення.

Є це вже в цілім світі доказане, що всякі заходи в напрямі поліпшення сільського господарства приносять лише тоді успіх, коли цим заінтересоване безпосередньо само населення і коли воно є відповідальне за успіхи заходів. Це є можливе лише тоді, коли справи ведуть його власні організації.

Коли цього не вспіли ще досі зрозуміти кермуючі польські чинники, то це лише доказ, що тут нема мови про піднесення сільського господарства нашого населення, а є мова про щось зовсім протилежне.

Саме тваринна продукція є доказом цього. Вона є найкраще зорганізована в західних землях Польщі. У східних землях вона обмежується до великої посілости, що є в польських руках і до польських кольоній. Українські села полишені під тим оглядом власній долі. Населення платить податки на ріжні господарські цілі, на закупно розплідників (бугаїв, кнурів, курей і т. п.), а все це не доходить до нашого населення, бо в нас ніхто не веде цієї справи так, щоби можна в нього щонебудь закупити. За гроші наших селян розбудовується тваринну продукцію годівельників поляків. Український нарід створив свою власну організацію Т-во „Сільський Господар“. Завданням „Сільського Господаря“ було і є боронити інтересів українського хліборобського населення та дбати про його економічне піднесення.

Сільському Господареви довелось боротися за слушні права наших хліборобів. Йому вдалося виборти від колишнього австрійського правительства між іншими деякі права займатися тваринною продукцією українського хліборобського населення, на що діставало відповідні фонди, котрі що правда не стояли в ніякім відношенні до стану посідання українського населення. З розвалом австрійської держави стратив „Сільський Господар“ і ті мінімальні здобутки, а тваринна продукція нашого населення опинилася знову без опіки. Щойно, коли „Сільський Господар“, не дивлячись на непереможні труднощі, відновив свою діяльність, приступив між іншим і до організації тваринної продукції. Це було можливе до здійснення лише при допомозі кооперації, головно „Маслосоюза“, який призначив відповідні фонди на удержання конечного фахового персоналу і заложення зародової обори при школі „Сільського Господаря“ в Коршеві.

Вже в лютім і березні ц. р. відбувся перший курс продуктивности сільськогосподарських тварин, який підготовив перших рядовиків до організаційної роботи.

Гурток людей, що стояв ближче курсів, був свідком, які тут труднощі треба було побороти. Шкільний будинок по більшій части без вікон.

дверей, підлоги, жадного внутрішнього у-ряджения. В коломийській філії „Сільського Го-сподаря“ заворушилося. Люди як мурашки стягали з усіх усюдів ліжка, лавки, столи, по-душки. Вмить стали двері, вікна і підлога. Як це все зроблено, дуже мало людей знає, але курси переведено і підготовлено ряд людей до організаційної роботи.

За курсом слідувала підготовча праця. „Сільський Господар“ видав правильники Сек-цій при кружках „Сільського Господаря“ в пер-шу чергу **секцій охорони тваринної продукції,** яких завданням є хоронити хліборобів перед шкодами, які поносить населення в тваринній продукції наслідком хоріб та загибелі худоби в наглих випадках.

Секції плекання і годівлі великої рогатої молочної худоби мають дбати, щоби в їх окрузі поширити високопродуктивну молочну худобу, щоби ця худоба була правильно годована, та щоби молодняк був якслід плеканий. В тій ціли будуть секції вести **контролю молочности.** Ли-ше дорогою контролі молочности і відповідно-го добору тварин до розплоду можна дійти до молочної худоби і мати з неї користь.

„Сільський Господар“ видав відповідні друки та придбав відповідні прилади до веден-ня контролі молочности, так, що вже можна приступити до організації секцій.

Інж. д-р М. Холевчук.

(Продовження буде.)

З життя краю.

СВЯТО „ПРОСВІТИ“ В РУДКАХ.

Рудки — це місточко, яке майже не має української інтелігенції, ні українського міщанства. Тому й вплив його на повіт дуже некорисний, а якнебудь організація повіту куди тяжча, ніж в інших повітах. Тому хоч є там поодинокі села прегарно зорганізовані, то є й такі чисто українські села, які задля своєї інертности фігурують у польській статистиці чисто польськими. Тому то треба вважати дуже додатнім факт, що філія „Просвіти“ в Рудках уладила в дні 13. жовтня головно заходами пп. Івана Роздольського і Володимира Миська 60-літній ювилей істнування Матірного Товариства „Просвіта“.

Не був це погідний день. Та проте прибуло на свято понад 800 учасників з 16 громад, хор з Чайкович та хор з Керниці й орхестра з Комарна. Прибуло також з повіту поважне число поліції. Старосто не дозволило орхестрі грати „Боже великий, єдиний“ в церкві, а коли на інтервенцію пос. Тершаківця дозволило, то поліція завернула орхестру з дороги до церкви. Не дозволено й на похід з церкви до Народнього Дому, так що по богослуженні люди підходили до Нар. Дому неорганізованими групами. Під Нар. Домом мусіли ждати, аж прийде та година, в якій має зачатися концерт. Чекали терпеливо на дворі. Орхестра не могла в міжчасі нічого грати.

Вкінці почався концерт. В часі привітної промови М. Творидла, відпоручника Гол. Виділу „Просвіти“, увійшов на салю комендант поліції. Концерт завдяки згаданим обом хорам відбувся дуже гарно. Привіти виголосили пос. Тершаковець від „Сільського Господаря“, пос. Рогуцький від національної Української Парляментарн. Репрезентації, о. Кміт від „Рідної Школи“, д-р Пеленський від філії „Просвіти“ в Комарні, один студент від комарнянських студентів. Колиж прийшла черга на орхестру, комендант не дозволив на її виступ.

По концерті мала бути забава. Та поліція усунула всіх зі салі і потім вже нікого туди не пропускала.

Так відбулося свято „Просвіти“ в Рудках. В святі взяло участь багато селян. Було шістьох священиків, а саме: о. Кміт, о. Онишкевич, о. Вітик з проповідю і богослуженням, оо. Захарієсевич, Гавришкевич, Гринишин. Зате не було на святі тих, що їм найближче до міста. Тій інтелігенції, що прибула на свято, належиться прилюдне признання.

Очевидець.

КООПЕРАТИВНЕ СВЯТО БОЛЕХІВЩИНИ.

(Допис з Болехова.)

Кооперативні установи Болехівщини бажали, як і в інших округах, мати своє свято. Уладжено його 6. жовтня ц. р. в Болехові, а випало воно так гарно, що перейшло найкращі сподівання аранжерів. Свято почалося Полевою Службою Божою на майдані біля церкви на Волоському Селі. При гарно пристроєнім престолі стануло до Служби Божої окружне духовенство з о. мітратом Бажюком, який як всюди, так і тут прибув радо, щоб звеличити торжество. А тимчасом на майдан плили люди зі сіл рядами, гуртками, поодинокі кооперативи з таблицями, старші, молодь, прегарні ряди дівчат, бадьорі кінноточики. Більш як шеститисячна маса залила широкий майдан перед церквою. Святочну проповідь виголосив о. М. Олійник зі Слободи Болехівської, а на закінчення Богослуження орхестра відіграла „Боже великий, єдиний“. Почалась уставка до походу, на чолі якого стануло сорок кінноточиків. Одначе поліція не дозволила на похід з доручення староства. Таким чином уся маса незорганізовано, юрбами пішла на майдан „Народнього Дому“, де мали бути привіти. Низку привітів відкрив о. Штайден з Лисович і до слова прийшов від Центросоюзу посол Луцький. Його промова тревала близько дві години, виголошена палко, повна віри в майбутність народу, заохочуюча до витривалих діл. Невмовкаючі оплески нагородили бесідника. Від культурних установ Долинщини говорив д-р Горбовий, від Повітового Союзу Журавенщини дир. тамошнього Союзу, від селянства гром. Швян з Гошова. Він кликав селян іти рука в руку з інтелігенцією, не датись нічим роз'єднатись і станути всім вірно під національний прапор. Накінець промовив від Повітового Союзу Кооператив дир. Колодницький і свято закінчено гімном „Ще не вмерла Україна“. — Вечером амат. гурток чит. „Просвіти“ у Волоському Селі відіграв штуку з кооперативного життя „Блудні поганки“. Додати треба, що цілому святові сприяла чудова осіння погода.

Болехівський.

ПРОТИАЛЬКОГОЛЬНЕ ВІЧЕ В МШАНІ.

В неділю, 13 жовтня відбулося протиалькогольне віче в Мшані городецького повіту при вщерть заповненій салі місцевої читальні „Просвіти“. Іменем місцевого Протиалькогольного Комітету отворив віче п. Чура і привитав прибувших на віче посла д-ра Біляка і делєґата Головної Ради Українського Протиалькогольного Товариства „Відродження“ зі Львова п. Івана Герасимовича. Після вибору президії віча перший забрав голос п. Герасимович, що виголосив реферат про шкідливість алькоголю і необхідність боротьби з тією язвою, яка затроює людський организм, затемнює розум, спричинює тілесні й душевні каліцтва, множить ідіотів, кретинів і умово хорих, руйнує родинне життя, ширить ріжні недуги, доводить до злочинів, внаслідок чого багато людей кінчить на шибениці або гине по кримiналах, а взагалі нищить людську працю, людський маєток і доводить до жебрачої торби. Референт на цифрах виказав, кілько народи Польщі видають на алькоголь. В 1925 р. мав державний скарб 266 міліонів зол. приходу з алькоголю, а в 1929 р. має 670 міліонів, отже пиятика населення Польщі збільшилася за 5 літ на 250 проц. Вдруге стільки, як держава, заробляють горальники, коршмарі, шинкарі, реставратори, отже населення Польщі видає на алькоголічну отруту більше як 1.300 міліонів зол., з чого на український нарід припадає 350 до 400 міліонів річно. Після того забрав голос посол. д-р Біляк і в прегарній промові виказав шкідливість алькоголю з громадського становища та як правник звернув головно увагу на вплив коршми і алькоголю на злочини. Референт спинився довше на протиалькогольному законі з 23. квітня 1920 р. і вияснив його значіння та візвав всіх громадян і жінок, парубків і дівчат, які скінчили 21 літ життя і вписані до ліст останніх соймових виборів, щоби громадно ставилися в неділю дня 20. жовтня ц. р. до голосування за забороною продажі алькогольних напоїв у Мшані. Оба реферати нагороджено довготревалими оплесками. Після того п. Чура відчитав резолюцію, якою взиваєтся ціле населення Мшани взяти участь у неділю 20. жовтня ц. р. в голосуванні проти коршем. Резолюцію ухвалено з одушевленням одноголосно. На вічу був присутній комендант постерунку поліції, робив собі нотатки, але не мав причини інтервеніювати, бо ціле віче відбулося дуже спокійно й поважно.

Учасник.

Політичні процеси в Італії.

З Полі повідомляють, що фашистівський спеціяльний суд для охорони держави засудив після 3 денної розправи 5 словінських націоналістів на такі кари: Володимира Кортана, словінського політичного бесідника на кару смерти через розстріл, а інших чотирох, Віктора Бакю, Душана Людвика і Альойса Ляллваша та Вітаме Кортана на 30 літ вязниці. Засуджений на смерть Кортан вніс до короля просьбу про помилування.

Обвинувачені були засуджені за те, що 24. марта ц. р. підчас плебісциту стріляли до фашистівської міліції, при чім поранили селянина Тустана. Прокуратор домагався кари смерти для всіх обвинувачених. Зараз після засуду віїхала фашистівська міліція до Верма, щоби приготовитись до виконання смертного присуду над Володимиром Кортаном, якщо король не пощадe помилування.

На орґанізаційному фронті.

СОКАЛЬЩИНА.

День 6-го жовтня ц. р. лишиться на довго в памяти сокальського повіту. Того дня відбулося в Сокалі політичне віче, скликане Повітовим Народнім Комітетом, на яке прибули великі маси селянства не тільки зі Сокальщини й Белщини, але також з Волині й Холмщини. Це віче було щирим виявом великих симпатій до праці і проводу У. Н. Д. Обєднання, було воно гідною маніфестацією сили і свідомости українського населення й гідною відповідю тим, котрі бажалиб його розбити і знищити. В тому дні промогцв пророчисто український селянин, хто для нього ворог, а хто приятель. Здав він іспит не лише перед представниками національного проводу, але й виміг для себе пошанівок і подив у чужих. Це говорила маса, говорив сам народ, а мова ця була пророчиста й достойна. Вічем проводив голова УНДО й Української Парл. Репрезентації д-р Дмитро Левицький. Реферували посли: І. Ліщинський, С. Кузик, Д. Паліїв і В. Кохан. Резолюцій не ухвалювано ніяких, всупереч принятим вічевим засадам, але питання, які ставив безпосередньо до учасників останній референт і на які діставав відповідь з тисячних грудей, доказали, хто є Сокальщина та куди вона прямує. Це віче, а радше велика маніфестація, доказало найкраще, що дорога, по якій ступає політичний провід УНДО, є не лише правильна, але й одинока!

КАЛУЩИНА.

Дня 14-го жовтня ц. р. відбувся в Калуші Повітовий Народній Зїзд. Нарадам проводили: о. декан Зарицький з Войнилова і директор Загаєвич з Калуша, секретарював д-р І. Аронець. Про діяльність уступаючого Повіт. Нар. Комітету і відносини в повіті реферував д-р п. Коритовський, про сучасне положення реферував посол М. Струтинський, а про вагу політичної організації сенатор Ол. Черкавський. На внесок директора Рубчака зібрані делегати ухвалили одноголосно довіря Українській Парл. Репрезентації. Головою Повіт. Нар. Комітету вибрало д-ра І. Сохацького. Після його промови і промови о. декана Зарицького зїзд покінчився відспіванням національного гимну.

Англ. амбасадор у Варшаві.

Король Юрій іменував надзвичайного посла та повновласного міністра в Варшаві льорда Ерскіна надзв. амбасадором у Варшаві. Зачувати, що справа іменування дотеперішнього польського посла у Льондоні Скірмунта вже постановлена.

Волод. Кортан розстріляний.

Останні телеграми подають з Риму, що в Полі на судовім цвинтарі розстріляно словінського націоналіста Володимира Кортана, якому король відмовив помилування.

Протиіталійські демонстрації в Загребі.

В звязку з виконанням присуду над Володимиром Кортаном, в Загребі відбулися великі протиіталійські демонстрації. Поліції лише з великим трудом вдалося розігнати товпу, що намагалась здемолювати будинок італійського посольства. Підчас демонстрації арештовано 32 особи.

Раковського вивезли на Сибір.

„Берлінер Таґеблят“ приніс вістку, що бувш. більшовицького амбасадора у Парижі Раковського, (який недавно разом із Троцьким просив Сталіна, щоби його приняли назад у партію) арештувало ДПУ в Саратові та вивезло у Барнавт (300 км. на півд. захід від Томська).

—o—

Барбюса та Кашена обвинувачують у шпіонажі.

Французьк. уряд вніс скаргу проти 168 найвизначніших фр. комуністів. Їх обвинувачують у протидержавній акції та шпіонажі. Між обвинуваченими є письменник Барбюс, комуністичний посол Кашен і ціла редакція „Юманіте“.

Комуністична партія виключила бурмистра і 19 радних міста Кліші за їх протикомуністичне становище.

—o—

Мекдональд не уступає.

Англ. урядові кола заперечують начеб Мекдональд мав уступити з огляду на стан здоровля. Мекдональдову промову в Отаві зле зрозуміли. Він сказав, що після закінчення теперішньої фази англ.-амер. переговорів передасть дальші переговори Форін Офісові, а сам займеться справами внутр. політики.

Оберучев, який 1917 року був комендантом військ київського округа. Колись перед війною був він журналістом співредактором „Київської Мисли“. В році 1917 як завзятий ворог „сепаратизму“ поборював український рух визвольних змагань і старався недопустити до утворення окремих українських військових частин. Він був ініціятором заборон всяких українських зїздів, він висилав російські частини розброювати українські полки, що доводило до кріва вих бита на київській стації між військами Центральної Ради і російськими полками. Ця боротьба закінчилась тим, що Оберучев був примушений покинути своє становище і наслідком побіди українського самостійницького руху та під напором большевизму Оберучев опинився на вигнанні, де і помер.

— Ріжні вісти. Незабаром вийде з друку книга споминів основника Армії Спаса ген. Бута. Цей твір написаний перед самою смертю автора і виданий його жінкою. — Румунське міністерство освіти задумує утворити при своїх університетах приготовляючий однорічний курс, тому, що середні школи замало підготовляють учнів до студій на університеті. — У Франції масонські організації мають 52.000 а в Ірляндії 43.000 членів. — В Бомбаю вибухла епідемія туми. Досі вмерло 135 осіб. — Німецька преса доносить, що Франц Павзен перебуваючи у вязниці в Мінхені, винайшов спосіб виробляти штучно правдиве золото. — В Білостоці суд покарав місяцем тюрми лікаря Лесевича за те, що не приняв у пору хорого до лічниці і він помер з браку скорої лікарської помочи. — В місточку Слонімі вибухла підчас вистави пожежа кіна. Серед публики повстала паніка і підчас утечі з салі було ранених 16 осіб. — В Любеці пропав без сліду сенатор Нібур. Правдоподібно упав він жертвою політичного замаху з боку своїх противників, бо зник він у хвилі, коли вертав з політичної наради своєї партії. — В Японії арештовано знов кількадесять високих залізничних урядників за дефравдацію державних грошей.

— Наукова експедиція на південний бігун. Австралійський дослідник Губерт Уількенс виїхав із кількома товаришами на наукову експедицію, з наміром дістатись на південний бігун. З ним виїхали відомі летуни Паркер Крамер і Альсеман та механік Орвіль.

З судової салі.

За декламацію уривку „Гуцульського Куріня“ Ол. Бабія.

Дня 10. X. продовжувався процес проти студ. Івана Кейвана з Карлова, пов. Снятин, обвинуваченого за злочин проти § 65., якого допустився, декламуючи на концерті уривок з „Гуцульського Куріня“ Ол. Бабія.

Після прочитання акту про відібрання дебіту тому творові і після прочитання заборони якою староство гродське узнало згадану поему антипольською, промовляв прокуратор Ланевський. Він признав, що за 10 літ своєї участи в політичних процесах, не був сам особисто як поляк ніколи так обурений на вчинок обвинуваченого, як тепер, бо жадний інший політичний злочинець не відважився явно на концерті кидати зневагу на адресу Польщі. Я був зломаний, пригноблений, розбитий, читаючи в акті обвинувачення уривки з „Гуцульського Куріня“, говорив прокуратор, закликаючи суддів до вимірy якнайгострішої кари.

Оборонець д-р Марітчак у годинній промові доказував, що „Гуцульський Курінь“ виданий в Празі, де перебуває і автор твору, виданий, як твір, що малює минулі події 1918—20 рр. так як Міцкевич у творі „Редута Ордона“ малює битву повстанців з москалями і кидає на адресу Москви також слова зневаги, як О. Бабій на Польщу. Оборонець прочитав ті уривки з „Редути Ордона“, в яких Міцкевич називає російських царів злодіями, що вкрали польську корону і т. д.

Розправа закінчилася так, що лава присяглих 4 голосами „так“ а 8 голосами „ні“ звільнила Івана Кейвана і обвинувачений по 8 місяцях тюрми опинився на волі.

Гувер їде в Европу.

Висліди переговорів між Гувером і Мекдональдом.

Дня 9. жовтня віїхав Мекдональд із Вашінгтону через Філадельфію до Ню Йорку, відки вертається в Европу. Дня 9. жовтня веч. відбувся в честь Мекдональда бенкет в апартаментах держ. секр. Стетсона. Виголосили працальні промови в честь Мекдональда й обговорили актуальні справи. Зачувати, що през. Гувер у 1930 р. приїде до Англії, щоби ревізитувати Мекдональда.

„Дейли Тел.“ повідомляє, що в розмовах між Мекдональдом і Гувером осягнено далеко йдучі висліди щодо ам.-англ. співпраці. Мекдональд у заміну за уступки, які поробив Гувер, прообіцяв, як зачувати, скасувати англ. воєнні бази на Бермудських островах і островах Трінідаді та Ямайці, а також за згодою канадійського уряду в Геліфаксі.

—o—

Марш. Пілсудський не їде в Італію.

Марш. Пілсудський взагалі не їхатиме в Італію. Він лишається в Польщі в Сулеївку.

—o—

Оконечна димісія Чічеріна.

Бувш. радник амбасади СРСР. у Парижі, Бесідовський, помістив статтю в „Ексцельзіорі“, в якій, м. і. каже, що ще цього місяця усунуть комісаря для закорд. справ Чічеріна з його становища. Наслідником Чічеріна буде найправдоподібніше Риков, бо Літвінов, хоч має найбільше шанс. як фаховець — скомпромітований голосною векселевою аферою свого брата.

—o—

Арештування Вальдемарасової приятельки.

В Ковні арештували артистку держ. театру Куряіште, Вальдемарасову приятельку та вивезли у відлюдне село, де житиме під доглядом поліції. Депортували її на основі розпорядку, виданого ще Вальдемарасом про поборювання сусп. шкідництва в державі. Ревізія в її мешканні ствердила, що воно було осередком протидерж. змов. У звязи з цим кружляли в Ковні чутки про ревізію у Вальдемараса, а навіть про його арештування.

—o—

Проф. Бартель у марш. Пілсудського?

У Варшаві є тепер бувш. премієр і бувш. посол проф. Бартель. У звязи з цим кружляли в варшавських політ. колах найріжніші чутки. М. і. зачувати, що марш. Пілсудський прийме проф. Бартеля на авдієнції.

—o—

Вітос головою „Пяста“.

Як відомо, дня 2. жовтня відбулися вибори президії „Пяста“. Головою вибрали тоді Вітоса, та він застеріг собі час до надуми. Дня 10. жовтня на засіданні президії клюбу „Пяста“ Вітос заявив, що вибір, доконаний 2. жовтня, приймає. Так „Пяст“ дістає боєву фізіономію, бо в президії його є: Вінк. Вітос, Влад. Керпік і Мат. Ратай.

—o—

Аманула верне на престіл?

Вістки про заняття Кабулу Надір Ханом потверджуються. Зачувати, що Габібула втік літаком. Можливо, що Аманулу покличуть знову на афганський престіл. Аманула сказав закорд. представникові англ. преси, що заняття Кабулу та побіда Габібулиних військ є корисні для його батьківщини. Про свої дальші пляни дав вимиваючу відповідь.

—o—

Розправа за шпіонажу.

В тернопільськім суді закінчилася 10. жовтня розправа за шпіонажу проти капр. 6. летунського полку Вол. Сороки і тов. Сороку засудили на 7 літ, Цьолкоша на 6 літ, Косовського (бувш. плютонового того полку, а пізніше поліц. агента) на 4 роки, Західного і Цетнера по 4 роки, а матір Сороки на 6 місяців.

—o—

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·87·50—8·88·00, канадійський долар 8·79·50—8·80·00, чеська корона 0·26·33—0·26·50, австрійський шілінг 1·25·00—1·25·50, румун. лей 0·05·00—0·05·25, французький франк 0·34·50—0·34·75, швайцарський франк 1·71·50—1·72·00, фунт штерлінгів 43·30·00—43·50·00, радянський червінець 17·00—17·50, німецька марка 2·12·50.

Зі спортового життя.

Мистецтва Ліги.

В цю неділю буде пять лігових змагань: Погонь — Л. К. С. у Львові, Варта — Чорні в Познані, Краковія — І. Ф. Ц. в Кракові, Легія — Висла у Варшаві і Туристи — Ґарбарня в Лодзі. Безнадійна на око ситуація львівської Погоні поправилася остільки, що обі програні нею стрічі з Вартою уневажнено тому, бо їх вели не назначені судді, але судді місцеві. Зачувати, що Погонь і Варта з уваги на це рішення заключили між собою пакт, по якому ні Погонь не поїде до Познаня ні Варта до Львова. Таким чином обом клюбам признано би вальковери і 2 пункти без гри. А що решта противників Погоні — це в більшости слабші клюби, то можна думати, що Погонь видобудеться з небезпечної ситуації і врятує свою позицію в Лізі, чого не можна сказати про Чорних, яким лишилися на кінець самі сильні противники, з якими львівська дружина мусить до того змагатися на їхніх власних грищах. З загрожених спадком дружин вирятувалася повищо варшавська Польонія, яка минулої неділі побила шлеську дружину Руху 3:2 (2:1) і має вже 18 пунктів. Найбільше загрожені тепер отсі дружини: Погонь, Туристи, І. Ф. Ц., Рух і Чорні.

Новий спортовий майдан у Львові.

Львівський німецький спортовий клюб „Віс“ святкує в неділю 13. ц. м. отворення власного майдану (грища) на Погулянці (Филипівка). Майдан цей збудовано завдяки великій жертвенности і гідній наслідування праці невеличкої німецької кольонії у Львові, що в цілости оподаткувалася на отсю гарну ціль, при чому молодше покоління вело від кількох літ і нелегку фізичну роботу біля упорядкування й очищення свого грища. Чи не гарний приклад для нашої молоді? Програма свята така: богослуження з проповідю, повитання гостей, промови репрезентантів властей і товариств, гімнастичні пописи і змагання в копаний мяч між дружинами: Б. Б. С. Ф. (Біліц) — Віс (Львів). Початок свята в год. 9·30 передполуднем. Вечером відіграє німецька амат.-театральна дружина „Frohsinn“ в органовій салі евангелицької школи комедію в 3 актах Раймана і Шварца п. з. „Король копаного мяча“ (Der Fussballkönig“). Початок вистави в 5 год. попол.

Дужання в спортовім цирку.

В середу (21-ий день змагань) не дала висліду 20-хв. дужання Петровича зі Стібором і мурина Сікі з Каршом. Сильний Бено у 23. хв. поклав Віллінґа. Пошоф у 24. хв. поклав після гарної боротьби Щербінського. Голяндець Аренс у 4-ій хв. поклав Шнайдера. Після вичеркнення Шварцбауера, Брікнера, Штоля, Горвачка, Бахратія, Ґрінберґа і Бен Сансона прийшла вчора черга і на старого Шнайдера, бо й він стратив усі шанси дійти до фіналу.

Нині, в пятницю, великою сензацією буде рішаюча боротьба Богатирова з Пошофом; позатим змагаються: Аренс-Бено, Кемпфер-Петрович, Сікі-Карш (ріш.) і Штекер-Щербінський.

Всячина.

Старовинне славянське селище під Харковом.

Будуючи новий шлях біля Карачівки недалеко Харкова робітники відкрили останки старовинної глиняної посуди, амфороподібні глечики, а далі найдено ціле праславянське селище. Цим відкриттям зацікавився Археольоґічний Інститут і вислав туди ґеольоґа і археольоґа Федоровського.

Цей професор утворив окрему експедицію, яка ствердила, що в тому місці містилося старовинне славянське селище в XI. і XII. віці.

Досі найдено три землянки, в яких жили славяни. В землянках збереглося богато глечиків, попіл, кістки і домашнє приладдя з цікавими орнаментами та веретена, точила, жорна і кремінь. В одній землянці найдено ножі, серпи, стріли, скляні обручки, намисто і окладинки для сагайдаків і рештки ячменю, та лушпину з оріхів. Археольоґи здогадуються, що в тім місці було місто Донець, про яке згадує „Слово о полку Ігоревім“, що в тім місті скрився Ігор, втікаючи з польського полону. Тільки напади татар зруйнували це місто і змінили цілу околицю в пустиню, що звалась потім дикими степами. Радянська преса закликає українські компетентні чинники асиґнувати відповідну суму грошей на ведення дальших розкопок біля Харкова.

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЯНИ. (Шовініст в сутанні). У нас зайшла така подія: На засіданні управи приватної польської ґімназії ім. королевої Ядвіґи в Перемишлянах римо-кат. канонік і катехит ґімназії Космідер у дискусії над обниженням бюджету товариства заявив, що слід викинути з ґімназії науку української мови, бо мовляв, цеї мови ученикам не треба. При тому він заявив, що вони „хіба з пастухами цею мовою можуть ґоворити“. Варто би знати, чи ця подія відома вищій владі, чи вона уважає повищий вигназ о. каноніка за гідний священика й катехита і як вона задумує на це зареаґувати та яку сатифакцію дати українському населенню повіту взагалі, а батькам українських дітей, що ходять до цеї ґімназії, зокрема. Від себе питнуємо цей надиханий сліпим шовінізмом висказ о. Космідера, що виявив його культуру й нетерпимість супроти нашого народу в цілій наготі. **Батьки.**

зації „Штальгельм" кинулись на поліцію з ножами. Арештовано 30 осіб. Берлінська преса доносить, що в найближчому часі організація „Штальгельм" буде розвязана.

— **Самовбивство арештованого.** Дня 13. ц. м. поліція у Ряшеві намагалася арештувати Н. Садловського за вбивство Леона Леґенця і в погоні за ним, окружила дім, де Садловський стрі--кривався. Переслідуваний Садловський стрілив кілька раз до поліціянтів, після чого поліція почала стріляти і до нього та ранила його в ногу. Але коли поліціянти наблизились до раненого Садловського, він стрілив собі в чоло і впав трупом.

— **Забив свою жінку.** Дня 14. ц. м. 20-літний Людвік Онишкевич з Борислава застрілив свою жінку Юстину за те, що вона зраджувала його, після чого сам зголосився на поліцію і був арештований.

— **Трагічний випадок в божниці.** В сокальській божниці виліз Давид Дойтер на високе руштування, щоби замкнути вікна. Через необережність він впав на землю і так розбив собі голову, що за кілька годин помер.

— **Ґімназистка бандитом.** В Берліні від довшого часу населення було тероризоване шайкою бандитів, що за один рік зрабували понад сто тисяч корон, а поліції ніяк не вдавалось викрити тих бандитів. Аж на днях поліція викрила гніздо тої шайки і виявилось, що між бандитами була ґімназистка Сесилія Барак, котра закохалась в одного бандита і брала з ним участь в рабунках.

— **Бунт вязнів.** З Берліна повідомляють, що у вязниці Моабіт вибух бунт. Вязні станули в обороні одного свого товариша, якого управа вязниці хотіла віддати до дому божевільних і кинулися на вязничну сторожу та вибили шиби й здемолювали келії. Поліції з трудом удалося зліквідувати цей бунт.

— **За двоженством.** Швайцарський професор, визначний психольоґ Юнґ, містить в швайцарській пресі статтю, в якій доказує, що кількість жінок в Европі перевищує кількість чоловіків щораз більше, так, що одиноким способом дати всім жінкам родинне щастя — дозволити чоловікам мати дві жінки. Жінка мусілаб погодитись з тим, що чоловік не належить виключно до неї і право виключної власности одного чоловіка повинно бути викреслене зі словника модерної жінки.

— **Дальші відомости про Павла Лямбова.** У вчорашньому числі „Діла" подали ми вістку про Павла Самбова, російського горожанина, що у Варшаві намагався поповнити самовбивство зі страху перед чрезвичайкою. Сьогоднішна преса подає ближчі інформації про цю таємничу справу. І так: чоловік, якого найдено з підрізаним горлом не називається Самбов, але Лямбов. Він леґітимувався у Варшаві зразу як швець, потім, як шофер. На більшовицькім паспорті його професією назначено шоферство. Паспорт цей виставлений радянським посольством у Парижі перед 2 місяцями. Лямбов їхав до Росії не сам, а зі своєю приятелькою і дитиною. Він спинився у Варшаві, де старався дістати дозвіл на побут у Польщі, але польський уряд відкинув цю просьбу.

— **Гомосексуалізм в Німеччині не буде караний.** В німецькім парляменті закінчилось засідання „комітету для реформи карного кодексу". Це засідання було головно присвячене 175. параграфові про кару за гомосексуалізм. Підчас голосування над скасуванням того параграфу 13 голосів було за вдержанням кари за гомосексуалізм, а 15 голосів домагалось скасувати 175 параграф. В дискусії промовляли найкращі знавці права, доказуючи, що кара за любов двох осіб одного пола є пережитком і недоцільним надужиттям. Сьогоднішній поступ культури і знання сексуальних справ не дадуться ніяк погодитись з карою за природне фізичне збочення. Засідання скінчилось ухвалою — скасувати 175 параграф.

— **Російська військова школа для еміґрантів.** Російські еміґрантські організації утворили в Парижі військову школу на зразок давних кадетських корпусів. Директором школи буде генерал Римський—Корсаков.

— **Цікаві розкопки в Швеції.** Шведський королевич Густав Адольф, який давно займається археольоґією, винайшов при розкопках біля місточка Барсельок передісторичні могили з перед 4000 літ. Найдено глиняну посуду, кремяні сокири, нашийники та кости звірят із цікавими різьбами з життя риболовців.

— **Історія визвольних змагань галицьких українців з часу світової війни 1914—1918 рр.** З ілюстраціями на підставі споминів і документів. Написав д-р Кость Левицький. Друга часть (стор. 289—495). Вже вийшла з друку і коштує 12 зол. Набувати можна в книгарні Наукового Т-ва ім. Шевченка.

Дописи.

ЧЕНСТОХОВА. (З життя української еміґрації). Дня 13. X. ц. р. відбулися надзвичайні загальні збори членів Українського Т-ва Допомоги Еміґрантам з Вел. України. Хоч тутешния українська кольонія досить велика, то — на диво — до Т-ва належить лише 15 членів, між якими нема ні одної жінки; а є їх тут немало, але живуть вони по думці: „Моя хата з краю, нічого не знаю і знати не хочу, лиш себе". З причини малого числа членів дуже тяжко Т-ву жити і сповняти свої завдання. Завдяки твердій волі, національній свідомости і сильному духові ця мала горстка членів постановила й дальше удержувати свою автокефальну церкву, читальню, давати поміч безробітним еміґрантам, а для дітей улаштувати ялинку.

Свій.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Понеділок, 21. X., год. 7·30 веч. „Це можеш розказувати своїй бабці" — ревія.

Вівторок, 22. X., год. 7·30 веч. „Процес Мері Деґен".

Середа, 23. X., год. 7·30 веч. „Це можеш розказувати своїй бабці".

Малий Міський Театр:

Понеділок, 21. X., год. 7·30 „Радість кохання", виступ М. Ґорчинської.

Вівторок, 22. X., год. 7·30 веч. „Радість кохання".

Середа, 23. X., год. 7·30 веч., „Радість кохання", пращальний виступ М. Горчинської.

Кіна.

Апольо: Місто кохання (Іван Петрович).

Касіно: Золоте пекло (Дольорес дель Ріо)

Кольосей: Рамонин нашийник (Еді Польо').

Лев: Князь студент (Рамон Новаро).

Люна: Великоміські пірати.

Марусенька: Трикратне весілля

Оаза: Кохання в природі. Пат і Паташон в огневій сторожі.

Палас: Буря над Азією (реж. Пудовкіна).

Пан: Пікаділі (Анна Мей Вонг).

Пасаж: Білий Орел (Кен Мейнард). Американська комедія і Ґомонтів тиждень.

Стилеве: Спокусниця. Доповнення програми.

Фатаморгана: Шехерезада (Марселя Альбані, Ів. Петрович.

Химера: „Чар гріху".

Утіха: Цісарський післанець.

Спортовий цирк.

Міжнародні змагання в дужанні в цирку при вул. Коперника ч. 33. Початок щодня год. 8·30 веч.

Програма радіо.

Понеділок 21-го.

Варшава (1411,7) 16·45 Танкова музика.

Краків (312,8). 16·45 Ґрамофонові плити.

Познань (334,8) 17·45 Популярний концерт.

Катовиці (408,7). 17·45 Популярний концерт.

Вильно (385) 17·20 Авдиція для дітей.

Гельсінгфорс (221,4) 19·30 Фортепянове сольо.

Бресляв (253) 21·20 Сучасна музика.

Ляйпціґ (259). 16·30 Східна музика.

Братислава (279) 19·05 Словацький вечір.

Талін (296) 16·30 Органовий концерт.

Брно (341,7) 20·00 Радіокабарет.

Льондон (356,3) 22·30 Камеральний концерт.

Штутгарт (360) 16·15 Концерт дутої орхестри.

Гамбурґ (372) 18·00 Радіоконцерт.

Франкфурт (390) 21·30 Концерт.

Берн (403) 20·00 Симфонічний концерт.

Берлін (418) 16·30 Концерт солістів.

Лянгенберг (473) 17·20 Концерт.

Прага (487) 19·05 Словацький вечір.

Брюссель (509) 18·00 Радіо тріо.

Відень (516,3). 16·00 Легкий концерт.

Мюнхен (533) 19·00 Офенбах: легкий концерт.

Ковно (1935) 19·40 Вечірна музика.

Ленінград (1000) 12·00 Робітничий концерт.

Харків (1304). 20·35 Концерт.

Париж (1725). 19.35 Авдиція Pathe.

Вівторок 22-го.

Варшава (1411,7). 16·15 Ґрамофонові плити.

Краків (312,8). 18·45 Кутов гумору.

Познань (334,8). 17·45 Пополудневий концерт.

Катовиці (408,7). 17·45 Концерт з Варшави.

Вильно (385) 17·20 Авдиція для дітей.

Бресляв (253) 19·05 Чеські композитори.

Ляйпціґ (259) 16·30 Концерт Радіоорхестри.

Братислава (279) 16·30 Музика і спів.

Талін (296) 19·00 Військовий концерт.

Брно (341,7) 20·10 Шуберт. Мендельзон.

Льондон (356,3). 20·45 Популярний концерт.

Штутгарт (360) 20·25 Трансмісія концерту.

Гамбурґ (372) 20·00 Популярний концерт.

Франкфурт (390). 16·15 Концерт Радіоорхестри.

Берн (403). 20·30 Російський вечір.

Берлін (418). 20·00 „Смерть Дантона"

Стокгольм (436) 22·00 Смичковий концерт.

Лянгенберг (473) 20·05 Сучасні композитори.

Прага (487). 15·30 Шкільний концерт.

Брюссель (509) 21·15 Концерт солістів.

Відень (516,3). 20·05 Концерт співачки Аль Сарі.

Мюнхен (533). 17·30 Концерт солістів.

Будапешт (550). 20·00 Вечір літа.

Ковно (1935) 20·55 Концерт.

Ленінград (1000). 16·40 Популярний концерт.

Харків (1304) 20·35 Радіоконцерт.

Париж (1725) 19·35 Авдиція Pathe.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Український Наддніпрянський Хор Д. Котка:

Понеділок 21. X. Тернопіль. 729 2-2

Кооператива „Украïрський Театр" у Львові: 737 2—3

Калуш:

22. X. Панцик (з Голіцинською і Нікітином).

23. X. Маруся Богуславка (з Кривіцькою).

24. X. Циганське кохання.

25. X. Миш церковна.

На „Рідну Школу" зложили в золотих ВП.: Українська Каса на Личакові зі скарбонки дня 10. XI. 1928 р. — 22·78, дня 13. XII. 1928 р. — 22·40, 12. II. — 13·86, 1. V. — 21·04, 4. X. — 48·58; ученики муж. фах. доп. школи у Львові 50·20; інж. Іван Васильківський, Ковель 60; Сильвестер Батюк, Стриганці 11, збірка на весіллю у п. Ольги Пірановської; о. Дмитро Грабець, Станиславів 17·60, збірка II. серія реколекцій; Іван Савків, Росільна 75, зібраних між українським учительством Богородчанщини з нагоди пращання інсп. Кабаровського; Каса Позичкова „Поміч" в Теребовлі 300, з зисків; Наталія Стефанович — Заліщики: 20·10, як дохід з дїточого представлення, 5 від Анни Дембіцької, 2 від судді Ястремського; д-р Яків Насс, Львів 20, як непринятий гонорар від п. Мойкової. — ВП. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 748 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

МЕБЛІ НА РАТИ! готівкові ціни; також тапіцеровані **меблі**, власного виробу — найдешевше в **Доротеум** Льва Сапіги 34. телеф 15·01. 44 6—7

ЮРКО ПАЛІЙ в Райськім, ур. 1900 р. уневажнює згублену військову книжечку, видану П. К. У. в Сяноці. 751 1—3

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецизійні продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони знана фірма **Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5.** 618 10

ГОДИННИКИ „Zenith", „Longines" також біжутерію власного виробу, поручає: Домбровський-Розважевський, Львів, (Готель Жорж). — Догідні умови. 619 5—7

ФУТРА всілякі, виконує старанно тарно, совісно, догідні сплати Робітня Футер Карла Шірера, вул. Сенаторська ч. 10. (бічна Романовича). Телефон ч. 69—5 629 8—10

ВПОРЯДНИЦЮ (веркфірерку) прийме хемічна фабрика особу 30, не висше 40 літ, здорову, проворну, довірену. — Зголошення з референціями до Адміністрації „Діла" під „хемічна фабрика". 750 1 3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

438 **Пересвітлення Рентґеном.** 36—?

Д-р ІВАН ЛУЦІВ

відкрив адвокатську канцелярію

в ДОЛИНІ 5—5

710

дім п. Собінського на Горішу ч. 29

Конкурс.

Спілка ощадностей і позичок в Тернополі вул. Міцкевича ч. 29. потребує урядовця, обізнаного з веденням кредитової кооперативи, спосібного до ведення ощадностевої пропаганди. Урядовець буде принятий з днем 1. листопада 1929 р. на услівях після умови. Подання з залучниками вносити на повисшу адресу.

Управа.

749 1—3

Ширіть наш часопис!

Накриття

Fragela, Hennenberg'a і інших найліпших фабрик по фабричних цінах 577

у МАНДАЯ,

вул. Коперника 14

Напроти Кіна Косогрод